

tjekket af EU's landbrugspolitik resulterer i, at der kanaliseres flere midler fra den direkte landbrugsstøtte til landdistriktsudvikling, hvor fokus er på de nye udfordringer, som er klimaændringer, biodiversitet, vedvarende energi og forvaltning af vandressourcerne, samt omstrukturering af mejerisektoren.

På nationalt niveau er det nye landdistriktsparadigme i mange år kommet til udtryk ved, at Velfærdsministeriet – og tidligere Indenrigs- og Sundhedsministeriet – har haft den koordinerende rolle på landdistriktsområdet med fokus på en helhedsorienteret landdistriktspolitik på kommunalt og centralt niveau.

Senest er det nye paradigme kommet til udtryk i regeringens strategi for landdistriktsprogrammet 2007-2013, hvor der udover et mål om en stærkere konkurrencekraft i jordbrugssektoren er fastsat mål om flere iværksættere og lokale arbejdspladser i landdistrikterne, en rig natur, et rent miljø og varierede landskaber samt attraktive levevilkår i landdistrikterne.

I de lande, vi typisk sammenligner os med, er forskellen mellem land og by væsentligt større end her i Danmark. Regeringens regionalpolitiske redegørelse for 2008 viste således, at de regionale forskelle i ledighed er blevet væsentlig mindre siden regeringens tiltrædelse i 2001. Derudover viste redegørelsen, at der i regeringens levetid er skabt større regional lighed i den skattepligtige indkomst pr. indbygger. Tallene i denne redegørelses bilag 2 (ikke optrykt her) understøtter billedet af, at forskellen på land og by er mindsket i de senere år.

Regeringen er imidlertid opmærksom på, at den generelle samfundsudvikling og den økonomiske udvikling – ikke mindst den aktuelle globale finansielle krise – kan sætte landdistrikterne under pres i de kommende år. Det er endnu for tidligt at vurdere, om krisen systematisk vil påvirke de regionale forskelle i ledighed og økonomi. Regeringens kommende regionalpolitiske redegørelse for 2009, der fremsættes i dette forår, vil belyse den seneste udvikling på dette område.

I det følgende skitseres i overskriftsform nogle af de udfordringer, der forventes at være på dagsordenen i de nærmeste år:

5.1. Udfordringer, der knytter sig bosætnings- og erhvervsstrukturen

Der er i Danmark en generel befolkningsvækst, men en del yderområder er udsat for en stadig befolkningstilbagegang, idet en række kommu-

ner over en årrække har oplevet en nettofraflytning.

Men landdistrikter er forskellige og er i forskelligt omfang påvirket af de ændrede samfundsstrukturer. Der er derfor også varierende udfordringer og behov for forskellige løsninger i forskellige landdistrikter. Hvor mange bynære landdistrikter opleverer en befolkningsvækst, oplever flere yderområder fraflytninger, hvor det primært er de unge, der flytter. Fraflytningerne resulterer visse steder i problemer med tomme bygninger og forfaldne ejendomme i det åbne land og mindre landsbyer. Flere yderområder melder også om en ubalance mellem antallet af mænd og kvinder, og tallene i bilag 2 (ikke optrykt her) bekræfter, at der i landdistrikterne generelt er en lavere kvindeandel end i resten af landet.

Undersøgelserne i bilag 5 (ikke optrykt her) viser, at kommunerne er bevidste om de forskellige udfordringer landdistrikterne imellem, idet det især er kommuner med faldende indbyggertal, der har formuleret en landdistriktspolitik.

Det er ikke et særegent dansk fænomen, at den økonomiske vækst er højere omkring de store byer, og at befolkning og virksomheder følger med. Der er snarere tale om en international trend. Den generelle samfundsudvikling skaber således forskellige udfordringer for forskellige typer af landdistrikter.

Regeringen er opmærksom på disse udfordringer og har igangsat mange nye initiativer og reformer, der skal bidrage til en afbalanceret regional udvikling. På det overordnede plan har kommunalreformen og finansieringsreformen skabt et forbedret grundlag for, at yderkommuner har mulighed for at tilbyde en god offentlig service for deres indbyggere. Hertil kommer, at mange regionale erhvervs- og vækstpolitiske initiativer søger at etablere beskæftigelsesmuligheder i alle dele af landet. I den nye strukturperiode fra 2007 til 2013 skal i gennemsnit mindst 35 procent af midlerne, som nævnt i kapitel 3, anvendes til gavn for yderområderne under ét.

Men der er fortsat behov for at overveje situationen på både bosætnings- og erhvervsområdet. Der skal være rum for kommunale og lokale løsninger på de konkrete udfordringer, som et område står over for, men der kan også være behov for, at de relevante ministerier hjælper med at skabe overblik over, hvilke rammer og muligheder den enkelte kommune har på de forskellige sektorområder.